

8. Migration in Nepal, Downloaded from file:///C:/Users/User-PC/Desktop/Migration%20in%20Nepal%20%20a%20Country%20Profile%202019.pdf
9. O. Lamroz, Teachers' and students' experience of multilingualism: The role of the mother tongue in the acquisition of English as a third language, Downloaded from https://www.researchgate.net/publication/329514896_Teachers%27_and_students%27_experience_of_multilingualism_The_role_of_the_mother_tongue_in_the_acquisition_of_English_as_a_third_language
10. P. Raghuram, G. Sondhi, M.W. Roberts, CFP: RGS-IBG AC2020 Of migration and markets: economic geographies of mobility and migration, Downloaded from https://www.researchgate.net/publication/339001183_CFP_RGS-IBG_AC2020_Of_migration_and_markets_economic_geographies_of_mobility_and_migration
11. S. Kumar, Emergence of English for Specific Purposes, International Journal of English Language, Literature in Humanities, Volume IV, Issue X, 2016.
12. W. Littlewood, B. Yu, First language and target language in the foreign language classroom, Language Teaching, Volume 44, Issue 1, 2011.

Дзикович О.В.

кандидат філологічних наук

доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови

КПІ ім. Ігоря Сікорського

ТИПОЛОГІЯ ПРАГМАТИЧНОЇ АДАПТАЦІЇ У ПЕРЕКЛАДІ

У певних випадках еквівалентне відтворення змісту оригіналу забезпечує також і передачу в перекладі прагматичного потенціалу. Однак приналежність реципієнта перекладу до іншого мовного колективу, до іншої культури нерідко призводить до того, що еквівалентний переклад виявляється прагматично неадекватним. У цьому випадку перекладачеві доводиться вдаватися до прагматичної адаптації, вносячи в свій текст необхідні модифікації. В. Комісаров виокремлює чотири найбільш вживані в перекладацькій практиці види прагматичної адаптації:

Перший вид має на меті забезпечити адекватне розуміння повідомлення реципієнтами перекладу. Цей тип дуже часто пов'язаний із відсутністю у реципієнта тексту необхідних фонових знань [2, с. 137–138].

Другий вид має на меті донести до реципієнта емоційний вплив вихідного тексту та домогтися правильного його сприйняття. Необхідність такої адаптації виникає тому, що в кожній мові існують назви певних об'єктів і ситуацій, з якими у представників певного мовного колективу пов'язані особливі асоціації. Слід також враховувати, що сприйняття аналогічних слів і виразів залежить від частоти і ступеня звичності їх вживання [2, с. 140].

Третій вид орієнтується не на потенційного, а на конкретного реципієнта та на конкретну ситуацію спілкування з метою забезпечити необхідний ефект [2, с. 142].

Здебільшого цей тип адаптації зустрічається при розробці перекладів літературних творів, кінофільмів, телевізійних передач з метою наблизити читача

до розуміння цих назв. Тому подібна адаптація звичайно пов'язана зі значним відхиленням від вихідного повідомлення. Тут можна виділити декілька типових ситуацій:

а) перекладач у конкретній ситуації вважає за потрібне передати не сказане, а те, що мається на увазі;

б) для досягнення бажаного впливу на даного рецептора необхідні інші засоби, ніж ті, які використані в оригіналі, це має вирішувати сам перекладач;

в) при перекладі назв літературних творів, кінофільмів, телевізійних передач, прагматична адаптація цього типу нерідко зустрічається з метою зробити такі назви звичними й природними для прийнятої культури.

Четвертий вид прагматичної адаптації можна охарактеризувати як рішення «екстрапереклад», тобто кожен переклад — це текст, який створюється перекладачем для досягнення певної мети. У більшості випадків ця мета полягає в забезпеченні адекватності перекладу. Однак іноді перекладач може використовувати переклад також для досягнення іншої мети, задля вирішення своєї власної задачі, безпосередньо непов'язаної з точним відтворенням оригіналу. І для вирішення цього «надзавдання» він може змінювати і навіть спотворювати оригінал, порушуючи головні принципи своєї професійної діяльності. Зрозуміло, що подібна практика носить винятковий характер і дії перекладача в такому випадку не є перекладом у звичайному розумінні цього слова [2, с. 142]. В перекладацькій практиці зустрічаються різні підвиди прагматичної адаптації цього виду:

- **філологічний переклад**, коли перекладач прагне відтворити в перекладі формальні особливості мови оригіналу, навіть якщо тим самим він порушує норму або узус мови перекладу;

- **спрощений або приблизний переклад**, коли перед перекладачем стоїть завдання вибірково або узагальнено передати елементи змісту оригіналу;

- **модернізація оригіналу**, коли перекладач фактично створює новий твір «за мотивами» вихідного тексту. Характер такої модернізації може бути різний. З одного боку, вона може виражатися в перенесенні дії в більш пізню епоху або в іншу країну, в зміні імен дійових осіб тощо. З іншого боку, модернізація досягається використанням слів і висловів, характерних для більш пізнього або сучасного періоду.

Досить різноманітними є причини застосування прагматичної адаптації наступного підвиду, коли перекладач ставить перед собою певне **«надперекладацьке» завдання, продиктоване політичними, економічними, особистими й іншими міркуваннями, що не мають жодного відношення до тексту.** Подібна тенденція може призвести до повного спотворення змісту та форми оригіналу, та зазвичай перекладач не допускає впливу своїх особистих міркувань і пристрастей на процес перекладу.

Крім завершених класифікацій в перекладознавстві існує також низка робіт, що пропонують виділяти в основі видів прагматичної адаптації ті чи інші критерії. Зокрема, в основі підходу до адаптації іншомовного тексту при перекладі, німецький лінгвіст Герт Єгер не виділяє видів прагматичної адаптації. Замість цього він визначає 4 загальних критерії її класифікації: суть першого критерію

полягає в самому рішенні створення тексту в певній мовній формі; другий критерій визначається вибором змісту тексту з урахуванням комунікативної ситуації й характеру учасників комунікації; третій критерій пов'язаний зі способом мовного викладу, тобто з вибором мови, якою здійснюється виклад тексту (необхідно відзначити, що багатомовні тексти й тексти з нетрадиційним вживанням мови мають особливе прагматичне значення); четвертий критерій створюється відбором конкретних мовних засобів, що володіють власними міжмовними прагматичними значеннями, що входять до їхнього змісту [1, с. 148].

Ю. Найда згадує адаптацію при розгляді динамічної еквівалентності, зокрема, категорії «природності» перекладу. В рамках даної категорії він виділяє 3 аспекти її визначення: дотримання норм мови, якою здійснюється переклад, та культури, на яку орієнтований цей переклад; відповідність до контексту повідомлення, що перекладається; відповідність рівню аудиторії [3, с. 128].

Список використаних джерел

1. Егер Г. Внутриязыковые прагматические значения // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: Сборник статей: Пер. с англ., нем., франц. Вступительная статья и общая ред. перевода В. Н. Комиссарова. — М.: Международные отношения, 1978.
2. Комиссаров В. Общая теория перевода: учеб. пособ. / В. Комиссаров. — М.: МГУ, 1999.
3. Найда Ю.К науке переводить. Принципы соответствий // Вопросы теории перевода в зарубежной лингвистике: Сборник статей: Пер. с англ., нем., франц. Вступительная статья и общая ред. перевода В. Н. Комиссарова. — М.: Международные отношения, 1978.

Лавриненко Т.П.

старший викладач

кафедри іноземних мов факультету маркетингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ЗАПИТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТІ

Анотація. Стаття присвячена проблемі сучасних викликів міжкультурної комунікації до мовної освіти в економічному університеті. Акцентується увага на тому, що проблема міжкультурної комунікації стає актуальною в умовах глобалізації та інтернаціоналізації освітнього простору. Розглянуто особливості вивчення іноземної мови в університеті як засобу формування у студентів міжкультурної компетентності.

Abstract. The article deals with the contemporary challenges of intercultural communication in language education at the University of Economics. Attention is drawn to the fact that the problem of intercultural communication becomes urgent in the context of globalization and internationalization of the educational sphere. The peculiarities of studying foreign language at university are considered as a means of formation students' intercultural competence.

Ключові слова: міжкультурна-комунікація, мовна освіта, сучасний університет, міжкультурна компетентність.